

Національний лісотехнічний університет України
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Хмельницький національний університет
Громадська організація «Європейський діалог»
Товариство «Зелений Хрест»

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ, САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА, УРБОЕКОЛОГІЇ ТА ФІТОМЕЛІОРАЦІЇ

З нагоди 80-ліття від дня народження професора В.П. Кучерявого

м. Львів, 4-5 квітня 2019 р.

Львів – 2019

УДК 591.9:502.75

Е-45

Сучасний стан і перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 4-5 квітня 2019 р.). – Львів, НЛТУ України, 2019. – 334 с.

Рекомендовано до видання Вченою радою

Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства
Національного лісотехнічного університету України
(протокол № 2 від 19 березня 2019 р.)

Редакційна колегія:

Дудин Р.Б. к.с.-г.н., доцент кафедри ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства та урбоекології НЛТУ України

Геник Я.В. д.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства та урбоекології

Назарук М.М. д. геогр. н., професор кафедри раціонального використан-

ня природних ресурсів і охорони природи Львівського національного університету ім. І.Франка

Миклуш С.І. д.с.-г.н., професор, директор Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства НЛТУ України

Попович В.В. д.т.н., доцент, начальник кафедри екологічної безпеки ЛДУБЖД

Миронова Н.Г. д.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри екології Хмельницького національного університету

Кузик А.Д. д.с.-г.н., професор, проректор з науково-дослідної роботи ЛДУБЖД

Гнатів П.С. д.б.н., професор, завідувач кафедри агрохімії та ґрунтознавства Львівського національного аграрного університету

Дида А.П. к.с.-г.н., доцент кафедри ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства та урбоекології НЛТУ України

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан і перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації» висвітлено актуальні питання перспективних напрямків розвитку ландшафтної архітектури і дизайну, нових технологій і досліджень у сфері садово-паркового господарства та фітомеліорації, формування екологічної безпеки та сталого розвитку суспільства в умовах урбанізованого середовища.

Для співробітників науково-дослідних інститутів, університетів і навчальних закладів, виробничих установ і громадських організацій, аспірантів і студентів.

ЙОГО КЛИЧУТЬ ЗЕЛЕНІ ОРБИТИ ЛЬВОВА.....	11
Секція 1	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ	
Береза Т.А. Скульптура як елемент формування ландшафту.....	14
Бойко Х.С. Кадастрові карти середини ХІХ ст. як джерело для дослідження історичних кладовищ Галичини.....	16
Ванзар О.М., Романюк В.В., Козак С.Т. Оцінка стійкості дендрофлори Заліщицького парку.....	18
Волошенко В.О., Волошенко О.М. Використання сучасних технологій у ландшафтному дизайні.....	20
Гатальська Н.В. Вплив композиційної організації паркового середовища на естетичне сприйняття.....	22
Гунько О.О., Лещенко О.Ю. Особливості використання злакових рослин при створенні садів «Нової Хвилі».....	24
Денисова Г.В. Основні принципи просторової організації присадибних Ділянок.....	25
Дерев'янок Н.П. Сухий струмок як спосіб декоративного оформлення ділянок для посушливих регіонів Півдня України.....	27
Дида І.А. Можливості ландшафтного дизайну в аспекті українських архітектурних традицій.....	29
Дида О.А. Цвинтарі як ландшафтні історико-культурні об'єкти і проблема їх функціонально-візуальної інтеграції та презентації в середовищі малого	

міста.....	31	Дідик Я.М.
Регіональні ландшафтні парки Львівщини.....	33	
Дяченко В.Ю. Мультисенсорні чинники в ландшафтному проектуванні	35	Казімірова Л.П. Перспективи ландшафтно-архітектурного
планування території Ботанічного саду Хмельницького національного		університету
37 Кучерявий В.П. Екологізація наукових досліджень		ландшафтів у світлі положень Європейської ландшафтно-
конвенції.....	39	Ладнюк М.І. Ландшафтний
дизайн прибудинкових територій історичного міста		Львів.....
	40	
Левусь Т.М. Особливості флористичної структури та динаміки		рослинного
покриву скельних садів.....	42	Матеюк
О.П. Соціально-екологічні аспекти розвитку екопоселень в		межах
сільських територій України.....	44	
Мирончук К.В. Використання живоплотів у сучасному ландшафтному		
Дизайні.....	45	
Монарх В.В. Підбір та біолого-екологічна оцінка рослин Поділля для		створення кам'янистої гірки на базі біостаціонару ВНАУ.....
46 Муравйова Х.Ю. Сквери міста Львова та їх		класифікація.....
	49	
Назарук М.М., Олянишен Т. Морально-естетичні аспекти		ландшафтної
архітектури.....	50	
Олексійченко Н.О., Мавко М.С. Роль цілісно- та роздільно-		колеритних рослин у формуванні паркових
пейзажів.....	52	
Пархуць Л.В. Ландшафт і архітектура: конфлікт чи гармонія?.....		
	54	
Паславський М.М., Бойко Т.Г., Руда М.В., Тарас У.М. Екологічна		стійкість складних ландшафтних
комплексів.....	56	
Пацура І.М. Експозиція «Лабіринт» у Ботанічному саду НЛТУ		України: основні засади та принципи створення.....
	58	

Пилат О.С. Методики оцінки естетичності об'єктів ландшафту.....	60	
Піхало О.В., Снарівкіна О.А. Ретроспективний аналіз формування та розвитку території національного заповідника «Софія Київська».....	61	
Роговський С.В. Особливості формуванні сакрального ландшафту на прикладі храмового комплексу в с. Буки Сквирського району Київської області.....	63	
Скробач Т.Б. Про доцільність створення дендропарку біолого-природничого факультету ДДПУ імені Івана Франка у місті Дрогобич.....	66	
Тобілевич Г.М. Європейські освітні програми в допомозі формування нового покоління ландшафтних дизайнерів.....	67	
Хорошков Л.М. Стиль модерн в озелененні присадибних ділянок.....	68	
Шеремета З.Ю., Андріїв Н.А. Проблеми організації притулків для тварин в Україні.....		70
Шеремета З.Ю., Тихомирова Х.В. Прийоми озеленення в щільній міській забудові.....		71
Секція 2		
СУЧАСНІ НАПРЯМКИ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ФІТОМЕЛІОРАЦІЇ		
Багацька О.М. Сучасний стан скверів у м. Буча (Київська область).....	74	
Бідолах Д.І., Кузьович В.С. Візуалізація результатів інвентаризації зелених насаджень у вигляді інтерактивної електронної карти.....	76	

Біла Ю.М. Проблеми полезахисних смуг Донбасу.....	78
Бойко Т.О., Дементьєва О.І., Бойко П.М. Голонасінні арборетуму Херсонського державного аграрного університету.....	80
Бокотей А.А. Основні напрямки змін чисельності дендрофільних видів птахів міста Львів за 25 років.....	82
Бредіхіна Ю.Л., Туровцева Н.М. Особливості створення та використання рутарію для оформлення інтер'єру.....	84
Ванзар О.М., Романюк В.В., Ковальський А.Й. Оцінка стійкості екзотів дендрофлори зелених насаджень історичної частини м. Чернівці...	86
Васильєва Т.Н. Реконструкція парку Хортицкой національной Академіи.....	88
Вицєга Р.Р., Мінкевич С.І., Балакір М.В. Сучасні засоби оцінки просторової структури соснових деревостанів Брюховицького лісопарку	90
Геник Я.В., Дида А.П., Марутяк С.Б. Трансформації в едафотопях паркових і лісопаркових насаджень міст Заходу України.....	92
Геник Я.В., Дудин Р.Б. Дендрофлора паркових насаджень міст Західного регіону України.....	94
Гнатюк О.Р. Використання тису ягідного (<i>Taxus baccata</i> L.) в садово- парковому господарстві.....	96
Гойчук А.Ф., Дрозда В.Ф., Кульбанська І.М., Швець М.В. Вітальні облігати в епіфітотійних патологіях лісових деревних рослин.....	98
Голуб В.О., Шепелюк М.О., Голуб С.М. Вплив обрізки на стан деревних насаджень м. Луцька.....	99
Горбенко Н.Є., Левчик Н.Я., Левон В.Ф., Рахметов Д.Б.	

Використання пряно-ароматичних рослин родини Губоцвіті (<i>Lamiaceae</i> Martinov) у ландшафтному дизайні.....	101
Гоцик О.С. Проблеми збереження біорізноманіття Черемського природного заповідника в умовах кліматичних змін.....	102
Гоцій Н.Д. Поширення та декоративність представників роду <i>Parthenocissus</i> Planch. у м. Львові.....	104
Гринюк Ю.Г. Ландшафтна оцінка Більче-Золотецького парку.....	106
Демченко М.К., Таран Н.Ю. Декоративні якості будлеї Давида (<i>Buddleja davidii</i> Franch), інтродукованої у Ботанічному саду ім. акад. О.В. Фоміна.....	107
Дрель В.Ф., Соколов С.О. Фітоценотична структура захисних насаджень Львівської дистанції захисних насаджень.....	109
Дудин Р.Б., Сюсько Д.М. Культивована дендрофлора арборетуму в м. Болехів.....	111
Єлісавенко Ю.А., Смашнюк Л.В., Міронова Н.Г. Стан та перспективи розвитку парків-пам'яток садово-паркового мистецтва Східного Поділля в контексті розбудови регіональної екомережі.....	112
Журжа Ю.В. Декоративні властивості видів роду <i>Rhamnus</i> L.	114
Заячук В.Я., Погрібний О.О., Лосяк В.П. Таксономічна характеристика дендрологічної колекції рослин в НПП «Гуцульщина»	116
Іванченко О.Є., Бессонова В.П. Таксономічний склад деревних насаджень скверу Героїв м. Дніпро.....	118
Івченко А.І. Проблеми з обрізуванням вуличних насаджень липи.....	120
Ігнатенко В.А., Сотнікова А.В. Щодо особливостей парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Тростянецький».....	122
Каспрук О.І. Фітомеліорація міського середовища та підвищення фітомеліоративної ефективності зелених насаджень Львова.....	123
Кендзьора Н.З. Особливості сезонної феноритміки рослин під впливом	

метеофакторів 2014-2018 років.....	126
Ковалевський С.Б., Татарчук Р.Я. Діагностика живлення рослин у композиціях кам'янистих садів.....	128
Коцун Л.О., Кузьмішина І.І., Коцун Б.Б. Особливості натуралізації декоративних деревних рослин Атлантико-Північно-Американської флористичної області в культурфітоценозах Волинської області.....	130
Курницька М.П., Пархуць Л.В. Вікова структура насаджень парку біля Поморянського замку.....	132
Кучерявий В.С. Особливості водного режиму <i>Thuja occidentalis</i> 'Fastigiata' в умовах урбогенного середовища м. Львова.....	133
Кушнір А.І., Суханова О.А. Сучасний стан меморіального дерева «Липа Петра Могили» та методи його лікування.....	135
Левандовська С.М., Олешко О.Г. Досвід і перспективи використання культиварів <i>Callistephus chinensis</i> (L.) Nees в озелененні населених місць.....	137
Літвіненко С.Г., Галкіна С.П. Таксономічний склад і декоративність дендрозоекзотів відділу <i>Pinophyta</i> у ботанічному саду Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.....	139
Лукашук Г.Б., Боршовський О.І. Стан та перспективи розвитку ужгородських парків.....	141
Мажула О.С. Випробування форм кипарисовика Лавсона <i>Chamaecyparis lawsoniana</i> Parl. в озелененні Харківської області.....	143
Мандзюк Р.І., Погрібний О.О. Перспективи насінневого розмноження	

псевдомодрини Кемфера (*Pseudolaris kaempferi*
Gord.)..... 145

Марутяк С.Б., Вдович Х.В. Колекція жимолостей Ботанічного саду

ФІТОЦЕНОТИЧНА СТРУКТУРА ЗАХИСНИХ НАСАДЖЕНЬ ЛЬВІВСЬКОЇ ДИСТАНЦІЇ ЗАХИСНИХ НАСАДЖЕНЬ

Дрель В. Ф., к.біол.н., доцент, Соколов С. О., к.с.-г.н., доцент
(Луганський національний університет імені Тараса Шевченка,
Старобільськ, Україна)

THE PHYTOSENOITIC STRUCTURE OF PROTECTED CAPABILITIES OF THE LVIV DEPARTMENT OF PROTECTIVE SAVINGS

Drell V. F., Sokolov S. O.

(Luhansk Taras Shevchenko National University, Starobilsk, Ukraine)

Виробнича діяльність залізничного транспорту негативно впливає на навколишнє природне середовище. В смузї відведення залізниць зростають захисні лісонасадження, що займають майже 40% загальної площі смуги відведення. Ці насадження виконують функції інженерної споруди, продуцента деревини та соціально-екологічної при захисті прилеглого середовища від наслідків ймовірних аварій на залізниці, розливів, розсипів та вивітрювання шкідливих вантажів під час перевезення.

Ділянка Львів-Мостиська є залізничною гілкою, що з'єднує Львів з західною частиною області та митним переходом Шегині на кордоні Україна- Польща. Протяжність ділянки сягає 92,68 км, а площа захисних лісових насаджень 227,93 га. Залізниця прокладена із загальним ухилом місцевості від Львова до Мостиськ і прокладена через різні типи ландшафтів: міський, промисловий, сільський, агрокультурний та лісовий.

Захисні насадження представлені луками, приватними садибами, орними сільськогосподарськими угіддями, чагарниковими заростями, лісовими смугами, лісами тощо. Лісові насадження сформовані як лісовими культурами в смузї відводу, так і з прилеглих до залізниці лісових насаджень. Захисні лісові насадження вздовж залізниці закладені на відстані від 0 до 50

м і більше від насипу та на різній поверхні над поверхнею прилеглої території – насип висотою до 4,5-5 м, нульові відмітки, виїмка до 4,5-5 м. Довжина ландшафтних ділянок коливається від 100 до 1550 м, ширина від 16,0 до 44,0 м та висота від 3 до 19,0 м, середній вік – від 15 до 60 років. Смоги сформовано з різною кількістю рядів – від 1 до 11. Наявність або відсутність підросту або підліску впливає на формування типу смуги за конструкцією – продувна, ажурна та щільна. У смугах наявний ярус підросту або підліску сягає 3-5 м. Встановлено, що 53,85% протяжності захисних насаджень формують смуги щільної конструкції, 22,38% – ажурної та 23,78% продувної конструкції.

Біологічне різноманіття захисних насаджень формує 19 видів дерев, 10 чагарників та 91 вид лісових та напівлісових трав, які зростають в узлісних умовах – перехід від відкритого (лучного) до закритого (лісового) простору.

Всі дерева у смузі захисних насаджень мають меншу висоту порівняно з тими, що виростили в лісі. У них більш розвинена крона, особливо у дерев в крайніх рядах, де параметри крони збільшується в два і більше разів від тих, що ростуть всередині смуги. Більшість дерев досягли віку плодоношення і добре поновлюються. За ступенем поновлення в смузі можна скласти спадаючий ряд: акація біла, клен гостролистий, клен ясенелистий, клен-явір, в'яз гладенький, ясен звичайний, береза повисла, сосна звичайна, дуб звичайний тощо. Умови мікроклімату узлісся та відносно родючі ґрунти є сприятливими для доброго розвитку, плодоношення та поновлення мезо- та евтрофних троморф, мезо- та мезогідрофітних видів підліску. Відповідно формуються сприятливі умови для росту і розвитку зімкнутого трав'яного покриву. На відкритих просторах ростуть лучні види, на узліссі рослинні угруповання з лучних та напівлісових видів, а в середині смуги панують лісові види, які пристосовані до росту при невисокому рівні освітленості та більшій вологості в лісі.

Відсутність регулярного догляду за підліском та підростом у лісовій смузі сприяє значному заростанню порослю чагарникових та деревних порід схилів насипу залізниці. Окрім того, нерегулярний догляд за підліском та підростом сприяє процесу сільватизації сільськогосподарських угідь, коли дерева та чагарники розростаються в бік сільськогосподарського поля до 20-30 м від смуги. На противагу явищу сільватизації, спостерігається ще такий ефект, як знищення насаджень лісової смуги при влаштуванні городів.

Для більшості лісових смуг характерна значна захаращеність території опадом та відпадом гілок та дерев. У захисних смугах спостерігається самовільна заготівля деревини, особливо цінних порід. Іноді спостерігається вирубка не лише окремих дерев, а й цілих рядів в смузі. Внаслідок таких рубок пошкоджується багато залишених дерев. Іноді смуга використовується

для складування побутового сміття місцевих жителів. Значний вплив на пошкодження дерев в смузі проявляється через вплив рекреантів – людей, котрі відпочивають в смузі, внаслідок чого лишаються кострища, рубані та пошкоджені дерева. Використання в смузі дерев, які мають порівняно тонку кору, призводить до появи на їх стовбурах морозобійних тріщин та опіків. Наприклад, для дуба червоного характерне ураження опіком стовбура до висоти 1,4 м. Дерева акації білої, тополі чорної, тополі бальзамічної та осики заселяються омелою білою. На окремих екземплярах тополі чорної можна нарахувати до 72 кущів омели.

Одним із показників біологічної стійкості та санітарного стану конкретного виду є наявність на стовбурах дерев водяних пагонів, які свідчать про значну ослабленість конкретного деревного екземпляра факторами середовища. Узлісні умови зростання дерев, агресивне середовище загалом негативно впливають на стан рослин захисних насаджень.

Стан фітоценотичної структури захисних насаджень вимагає значних матеріальних зусиль для спеціальних організаційних, санітарних, меліоративних та інших заходів, серед яких є: санітарні вибіркові рубки, лісовідновні рубки, реконструктивні рубки, догляд за підростом, догляд за підліском, догляд за узліссями, видалення гілок і сучків, лісокультурне відновлення лісових смуг.